

Plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000

Dębowe Aleje w Gryżynie i Zawiszach PLH080035

w województwie lubuskim

Świebodzin 2015

**Wykonawca:
Klub Przyrodników**

**na zlecenie Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska
w Gorzowie Wlkp.**

Autorzy:

**Robert Stańko – koordynator projektu PZO
Rafał Ruta – ekspert entomolog
Dorota Horabik – ekspert geolog
Łukasz Kwaśny - ekspert GIS**

Spis treści

1.	Etap wstępny pracy nad Planem.....	4
1.1.	Informacje ogólne	4
1.2.	Ustalenie terenu objętego Planem.....	4
1.3.	Mapa obszaru Natura 2000	5
1.4.	Opis założeń do sporządzenia Planu	7
1.5.	Ustalenie przedmiotów ochrony objętych Planem.....	10
1.6.	Opis procesu komunikacji z różnymi grupami interesu.....	12
1.7.	Kluczowe instytucje/osoby dla obszaru i zakres ich odpowiedzialności.....	12
1.8.	Zespół Lokalnej Współpracy	13
2.	Etap II Opracowanie projektu Planu	14
	Moduł A.....	14
2.1.	Informacja o obszarze i przedmiotach ochrony	14
2.2.	Ogólna charakterystyka obszaru	16
2.4.	Zagospodarowanie terenu i działalność człowieka	17
2.5.	Istniejące i projektowane plany/programy/projekty dotyczące zagospodarowania przestrzennego.....	17
2.6.	Informacja o przedmiotach ochrony objętych Planem wraz z zakresem prac terenowych – dane zweryfikowane	20
2.6.1.	Typy siedlisk przyrodniczych.....	20
2.6.2.	Gatunki roślin i ich siedliska występujące na terenie obszaru	21
2.6.3.	Gatunki zwierząt i ich siedliska występujące na terenie obszaru.....	21
	Moduł B.....	33
3.	Stan ochrony przedmiotów ochrony objętych Planem.....	33
4.	Analiza zagrożeń	37
5.	Cele działań ochronnych	38
6.	Ustalenie działań ochronnych	39
7.	Ustalenie działań w zakresie monitoringu stanu ochrony przedmiotów ochrony.....	43
8.	Wskazania do dokumentów planistycznych	43
9.	Przesłanki sporządzenia planu ochrony	44
10.	Projekt weryfikacji SDF obszaru i jego granic	44
11.	Zestawienie uwag i wniosków	45
12.	Literatura.....	46

1. Etap wstępny pracy nad Planem

1.1. Informacje ogólne

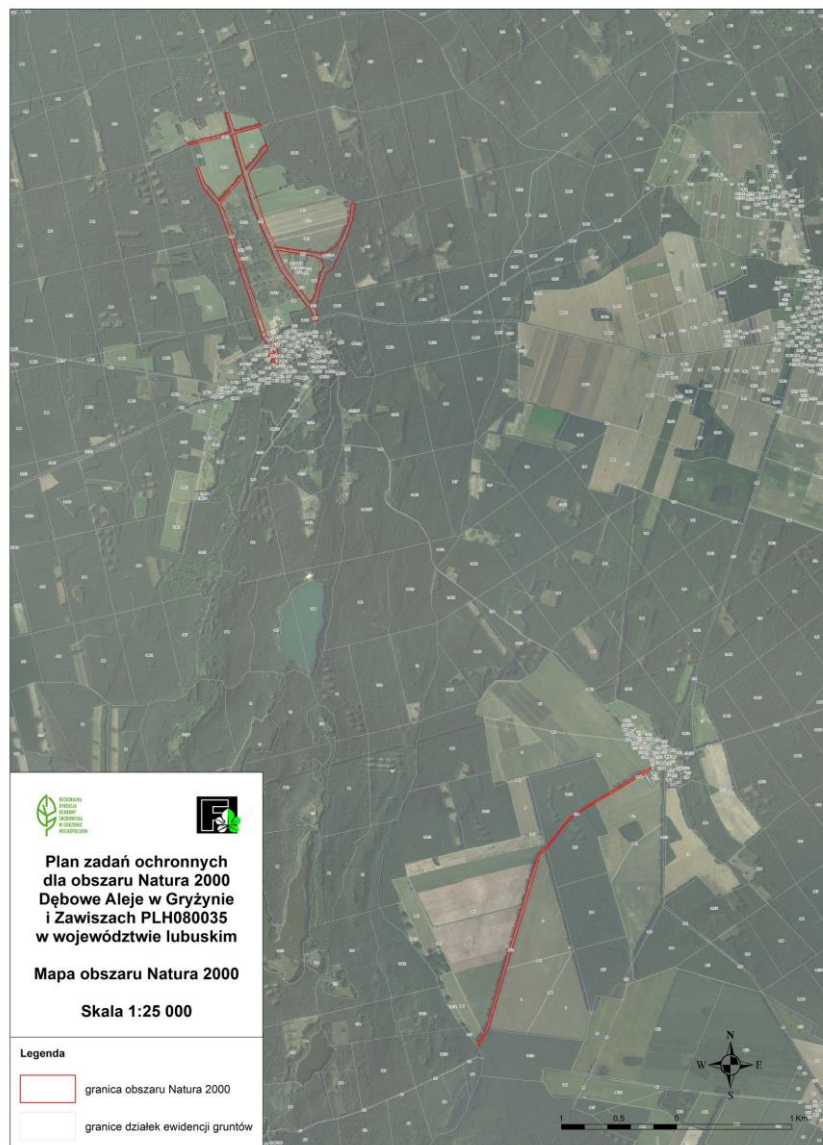
Nazwa obszaru	Dębowe Aleje w Gryżynie i Zawiszach
Kod obszaru	PLH080035
Opis granic obszaru	Załącznik nr 1
SDF	Załącznik nr 2
Położenie	Województwo lubuskie, powiat krośnieński, gmina Bytnica, powiat świebodziński, gmina Skąpe
Powierzchnia obszaru (w ha)	29,71
Status prawny	Obszar wyznaczony decyzją Komisji z dnia 10 stycznia 2011 r. w sprawie przyjęcia na mocy dyrektywy Rady 92/43/EWG czwartego zaktualizowanego wykazu terenów mających znaczenie dla Wspólnoty składających się na kontynentalny region biogeograficzny (2011/64/UE).
Termin przystąpienia do sporządzenia Planu	24.03.2015 r.
Termin zatwierdzenia Planu	
Koordynator Planu	Robert Stańko, robert.stanko@onet.eu +48 68-3828236
Planista Regionalny	Tomasz Szubert
Sprawujący nadzór	Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Gorzowie Wlkp. ul. Jagiellończyka 8, 66-400 Gorzów Wlkp.

1.2. Ustalenie terenu objętego Planem

L.p.	Nazwa krajowej formy ochrony przyrody lub nadleśnictwa, pokrywającej/go się z obszarem, która/e może powodować wyłączenie części terenu ze sporządzania Planu	Dokument planistyczny	Uzasadnienie wyłączenia części terenu ze sporządzania PZO	Powierzchnia krajowej formy ochrony przyrody lub nadleśnictwa pokrywająca się z obszarem [ha]
-	-	-	-	-

Teren objęty PZO: Dębowe Aleje w Gryżynie i Zawiszach PLH080035 o powierzchni 29,71 ha.

1.3. Mapa obszaru Natura 2000

1.4. Opis założeń do sporządzenia Planu

1. Założeniem do opracowania projektu planu zadań ochronnych jest utrzymanie lub odtworzenie właściwego stanu przedmiotów ochrony, który to obowiązek wynika z art. 6(1) dyrektywy siedliskowej (DYREKTYWA RADY 92/43/EWG z dnia 21 maja 1992 r. w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory – Dz. U. L 206 z 22.7.1992 ze zm.).
2. Obszar Natura 2000 Dębowe Aleje w Gryżynie i Zawiszach PLH080035 został zatwierdzony decyzją Komisji z dnia 10 stycznia 2011 r. w sprawie przyjęcia na mocy dyrektywy Rady 92/43/EWG czwartego zaktualizowanego wykazu terenów mających znaczenie dla Wspólnoty składających się na kontynentalny region biogeograficzny (2011/64/UE).
3. Projekt planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Dębowe Aleje w Gryżynie i Zawiszach PLH080035 sporządzony został zgodnie z rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 17 lutego 2010 r. w sprawie sporządzania projektu planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 (Dz. U. Nr 34, poz. 186 z późn. zm.). W trakcie przygotowywania projektu planu ustalony został teren objęty projektem oraz przedmioty ochrony obszaru, sformułowane zostały założenia do sporządzenia projektu planu, zidentyfikowane zostały zainteresowane osoby i podmioty prowadzące działalność w obrębie obszaru Natura, sformułowany został projekt planu, który został poddany konsultacjom społecznym.
4. Plan zadań ochronnych dotyczyć będzie całości obszaru Natura 2000 o powierzchni 29,71 ha.
5. Jego głównym celem będzie określenie działań i sformułowanie zapisów pozwalających na skuteczną ochronę siedlisk wskazanych jako przedmioty ochrony; wykonane zostaną również ekspertyzy służące uzupełnieniu informacji o obszarze.
6. Wg Standardowego Formularza Danych potencjalnymi przedmiotami ochrony obszaru są gatunki:
 - 1088 *Cerambyx cerdo* kozioróg dębosz
 - 1083 *Lucanus cervus* jelonek rogacz
 - 1084 *Osmoderma eremita* pachnica dębowa
7. Plan zadań ochronnych (PZO) jest narzędziem ochrony siedlisk i gatunków stanowiących przedmiot ochrony obszaru Natura 2000. Ustalenia planu mogą jednak dotyczyć również terenów znajdujących się poza granicami obszaru, jeśli są istotne dla zachowania lub przywrócenia właściwego stanu ochrony przedmiotów ochrony oraz zachowania spójności sieci Natura 2000, w tym utrzymania korytarzy migracyjnych. Podstawowym celem opracowania projektu PZO jest szybkie podjęcie działań, niezbędnych do zachowania przedmiotów ochrony. Obowiązek sporządzenia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 wynika z art. 28 ust. 1 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2009 r.; Nr 151; poz. 1220, z późn. zm.). Szczegółowy zakres dokumentu określa rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 17 lutego 2010 r. w sprawie sporządzania projektu planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 (Dz.U. z 2010 r.; Nr 34; poz. 186 z późn. zm.).
8. Zakres prac koniecznych dla sporządzania projektu planu zadań ochronnych dla obszaru obejmuje:
 - opisanie granic obszaru w formie wektorowej warstwy informacyjnej;
 - zgromadzenie, zweryfikowanie i uzupełnienie informacji o obszarze i przedmiotach ochrony, istotnych dla ich ochrony;

- ocenę stanu ochrony przedmiotów ochrony;
 - identyfikację istniejących i potencjalnych zagrożeń;
 - ustalenie celów działań ochronnych;
 - ustalenie działań ochronnych wynikających z ustalonych celów działań ochronnych;
 - ustalenie koniecznych zmian obowiązujących studiów uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin i miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego oraz planów urządzania lasu;
 - ocenę potrzeby sporządzenia planu ochrony dla części lub całości obszaru oraz terminu jego sporządzenia;
 - sporządzenie dokumentacji projektu planu zadań ochronnych w formie elektronicznej, opracowanej w formie opisu tekstowego, zestawień tabelarycznych, przedstawień graficznych, map, baz danych, w tym cyfrowych warstw informacyjnych.
9. PZO sporządza się w oparciu o istniejącą i możliwą do szybkiego zebrania wiedzę na temat obszaru Natura 2000. W ramach procesu planistycznego należy przeprowadzić niezbędne badania terenowe i ustalić czy szczegółowe inwentaryzacje są potrzebne do właściwego określenia działań ochronnych. Plan zadań ochronnych sporządza się na okres 10 lat. Jest on ustanawiany zarządzeniem regionalnego dyrektora ochrony środowiska.
10. Skutki ustanowione PZO dla obszaru Natura 2000 to między innymi:
- określenie zakresu rzeczowego i kosztów działań niezbędnych dla ochrony obszaru wraz z ich harmonogramem, umożliwiającym występowanie o środki na ich wykonanie;
 - ustanowienie formalnych podstaw występowania o środki na wykonanie niezbędnych prac;
 - podsumowanie wiedzy o obszarze i przedmiotach ochrony, służącej do późniejszego śledzenia zmian oraz określenie w jakim zakresie wymaga uzupełnienia;
 - ustalenie systemu monitorowania stanu przedmiotów ochrony, w tym skutków prowadzonych działań ochronnych;
 - ułatwienie kwalifikowania przedsięwzięć/działania pod kątem możliwości wywierania negatywnego wpływu na obszar, z zastrzeżeniem, że przedsięwzięcie/działania nie ujęte w planie jako zagrożenia należy traktować jako mogące potencjalnie znacząco negatywnie oddziaływać na obszar;
 - określenie „założeń ochrony obszaru” i celów planu zadań ochronnych jako „punktu odniesienia” dla ocen oddziaływania przedsięwzięć/działania na obszar Natura 2000 oraz dla strategicznych ocen oddziaływania innych planów;
 - wskazanie ryzykownych/niewłaściwych zapisów w istniejących studiach i planach z punktu widzenia ochrony obszaru;
 - jest podstawą do zastosowania w razie potrzeby art. 37 ust. 2 ustawy o ochronie przyrody („jeżeli działania na obszarze Natura 2000 zostały podjęte niezgodnie z ustaleniami planu zadań ochronnych lub planu ochrony, regionalny dyrektor ochrony środowiska (...) nakazuje ich natychmiastowe wstrzymanie i podjęcie w wyznaczonym terminie niezbędnych czynności w celu przywrócenia poprzedniego stanu danego obszaru, jego części lub chronionych na nim gatunków”);
 - uregulowanie zasad wdrażania programów rolnośrodowiskowych, które muszą być zgodne z zapisami PZO;

- opisanie nowo znalezionych gatunków lub siedlisk, które powinny być przedmiotami ochrony w obszarze (umożliwia to m.in. stosowanie wobec nich art. 6(4) Dyrektywy siedliskowej);
 - określenie konieczności sporządzenia planu ochrony oraz zmian/modyfikacji SDF/granicy obszaru.
11. PZO nie jest sposobem na zwolnienie jakichkolwiek działań z obowiązujących procedur, np. PZO nie zastąpi, w stosunku do żadnych planów ani przedsięwzięć, procedury oceny oddziaływania na obszar Natura 2000.
12. Dokumentację projektu planu zadań ochronnych zestawia się etapowo w formie elektronicznej. Za pomocą publicznie dostępnego systemu teleinformatycznego będzie możliwe zapoznavanie się z kolejnymi etapami stanu prac nad projektem planu zadań ochronnych i zgromadzonymi w ramach tych prac materiałami oraz z projektem planu. Istnieje możliwość zgłaszania uwag i wniosków, w tym za pomocą środków komunikacji elektronicznej bez konieczności opatrywania ich bezpiecznym podpisem elektronicznym, o którym mowa w ustawie z dnia 18 września 2001 r. o podpisie elektronicznym (Dz. U. z 2001 r. Nr 130, poz. 1450 ze zm.) do materiałów gromadzonych podczas prac nad sporządzaniem projektu planu zadań ochronnych.
13. W celu zapewnienia udziału społeczeństwa oraz wszystkich zainteresowanych podmiotów prowadzących działalność w obszarze Natura 2000 lub w inny sposób z nim związanych, przygotowanie projektu PZO będzie jawne na wszystkich etapach prac. Zainteresowane osoby i instytucje będą mogły aktywnie uczestniczyć w procesie planowania jako członkowie Zespołu Lokalnej Współpracy (ZLW). Udział przedstawicieli różnych instytucji, grup społecznych i profesji pozwoli zoptymalizować proces planowania PZO. Skład ZLW będzie mógł być w dowolnym etapie prac poszerzony o osoby lub instytucje pragnące wziąć udział w procesie przygotowania projektu PZO. W pracach nad projektem PZO przewidziano 2 spotkania Zespołu Lokalnej Współpracy, których celem będzie przedstawienie oraz przedyskutowanie zagadnień dotyczących projektu PZO.

1.5. Ustalenie przedmiotów ochrony objętych Planem

Lp.	Kod	Nazwa polska	Nazwa łacińska	% pokrycia	Pop. rozrodcza	Pop. przemieszczająca się	Pop. zimująca	Pop. osiadła	Ocena pop. / Stopień reprezen.	Ocena st. zach.	Ocena izol. / Pow. względna	Ocena ogólna	Opinia dot. wpisu
Z1	1083	Jelonek rogacz	<i>Lucanus cervus</i>					p	C	C	C	C	Stwierdzono liczne występowanie gatunku w obszarze. Wnioskuje się o zmianę oceny ogólnej z C na A.
Z2	1084	Pachnica dębowa	<i>Osmoederm a eremita</i>					p	C	A	C	A	Na podstawie prac terenowych przeprowadzonych w 2015 r. nie odnaleziono stanowisk gatunku. Prowadzono poszukiwania na upatrzonym, przy użyciu pułapek, przejrano pod kątem występowania wszystkich stadiów rozwojowych pachnicy wszystkie dostępne próchnowiska w 330 drzewach w alejach k. Gryżyny. Nawet jeśli gatunek występuje w obszarze, zagęszczenie jego populacji jest tak niskie, że nie powinien on stanowić przedmiotu ochrony. Wnioskuje się o zmianę oceny ogólnej z A na D. Wskazane jest prowadzenie dodatkowych poszukiwań tego gatunku w kolejnych latach. Gatunek ten nie będzie brany pod uwagę jako przedmiot ochrony w dalszej części dokumentacji.
Z3	1088	Kozioróg dębosz	<i>Cerambyx cerdo</i>					p	C	B	C	B	W czasie prac terenowych przeprowadzonych w 2015 r. nie odnaleziono stanowisk gatunku. Analiza dostępnych danych

Lp.	Kod	Nazwa polska	Nazwa łacińska	% pokrycia	Pop. rozrodcza	Pop. przemieszczająca się	Pop. zimująca	Pop. osiadła	Ocena pop. / Stopień reprezen.	Ocena st. zach.	Ocena izol. / Pow. względna	Ocena ogólna	Opinia dot. wpisu
													pozwoliła stwierdzić, że jedyną przesłanką sugerującą występowanie gatunku w obszarze były obserwacje nieczynnych żerowisk w 2007 r. na jednym drzewie w okolicach Zawisza, które nie zachowało się do dzisiaj. Nie zachowała się również dokumentacja fotograficzna. Skontrolowano wszystkie drzewa, nie stwierdzając żerowisk <i>C. cerdo</i> . Nie natrafiono również na szczątki tego gatunku ani w czasie prac w 2015 r. ani w trakcie obserwacji prowadzonych od ponad 30 lat przez pracowników Gryżyńskiego Parku Krajobrazowego. Zebrane informacje wskazują, że gatunek nie występuje obecnie w obszarze. W związku z powyższym wnioskuję się o zmianę oceny ogólnej z B na D. Gatunek ten nie będzie brany pod uwagę jako przedmiot ochrony w dalszej części dokumentacji.

Gdzie symbol: S oznacza siedliska, R – rośliny, Z – zwierzęta (w tym ptaki). Uwaga: Siedliska i/lub gatunki nie wykazane jako przedmioty ochrony w SDF w momencie przystąpienia do sporządzenia PZO, a kwalifikujące się do tego o czym świadczy dostępna wiedza zaznaczamy indeksem „p” w kolumnie Lp. i wpisujemy kursywą.

1.6. Opis procesu komunikacji z różnymi grupami interesu.

Podstawowym narzędziem komunikacji pomiędzy różnymi grupami interesu, Regionalną Dyrekcją Ochrony Środowiska oraz koordynatorem projektu planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Dębowe Aleje w Gryżynie i Zawiszach PLH080035 jest strona internetowa RDOŚ w Gorzowie Wlkp. Istotną rolę w tworzeniu projektu Planu odegrały spotkania Zespołu Lokalnej Współpracy stworzonego z przedstawicieli zainteresowanych i wytypowanych jako kluczowe dla obszaru instytucji i podmiotów. O terminie, miejscu i organizacji spotkań Zespołu Lokalnej Współpracy uczestnicy byli powiadamiani za pośrednictwem poczty elektronicznej. W celu zapewnienia społecznego charakteru prac nad projektem Planu informacje o spotkaniach umieszczane były na stronie internetowej RDOŚ w Gorzowie Wlkp. W pracach nad projektem PZO przewidziano 2 spotkania Zespołu Lokalnej Współpracy, których celem będzie przedstawienie oraz przedyskutowanie zagadnień dotyczących projektu PZO.

I spotkanie Zespołu Lokalnej Współpracy przeprowadzone w ramach opracowania planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Dębowe Aleje w Gryżynie i Zawiszach PLH080035 odbyło się w dniu 27.07.2015 r. w budynku Nadleśnictwa Bytnica. W trakcie I spotkania zaprezentowano zespół zaangażowany w proces powstawania PZO (RDOŚ, wykonawców PZO, koordynatora PZO), podano ogólne założenia tworzenia PZO, przedstawiono informację o obszarze, zebrane i wstępnie przeanalizowane przez wykonawcę PZO, podano zakres weryfikacji i uzupełnienia zgromadzonych danych, zidentyfikowano grupę interesu – utworzono Zespół Lokalnej Współpracy, ustalono zasady dalszej współpracy i sposobów komunikowania się (przedstawiono zasady komunikacji przyjęte w trakcie procesu planistycznego pomiędzy koordynatorem PZO, RDOŚ a ZLW – spotkania dyskusyjne, strona www, itd.), ustalono zakres prac pomiędzy spotkaniami. Protokół z pierwsze spotkania stanowi załącznik nr 3 do dokumentacji PZO.

II spotkanie Zespołu Lokalnej Współpracy przeprowadzone w ramach opracowania planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Dębowe Aleje w Gryżynie i Zawiszach PLH080035 odbyło się w dniu 09.09.2015 r. w sali konferencyjnej urzędu Gminy Bytnicy. Celem II spotkania było przedstawienie wyników inwentaryzacji siedliska przyrodniczego, zidentyfikowanych zagrożeń istniejących i potencjalnych, celów działań ochronnych jak również działań ochronnych. Protokół z drugiego spotkania stanowi załącznik nr 4 do dokumentacji PZO.

1.7. Kluczowe instytucje/osoby dla obszaru i zakres ich odpowiedzialności

L.p.	Instytucja/osoby	Zakres odpowiedzialności	Adres siedziby instytucji/osoby	Kontakt
1	Regionalna Dyrekcja Lasów Państwowych w Zielonej Górze	Gospodarka leśna i ochrona przyrody, sporządzanie planów urządzania lasu z programem ochrony przyrody	ul. Kazimierza Wielkiego 24a 65-950 Zielona Góra	tel: 68 325 44 51 fax: (68) 325 36 30 RDLP@zielonagora.lasy.gov.pl
2	Nadleśnictwo Bytnica	Gospodarka leśna i ochrona przyrody, sporządzanie planów urządzania lasu z programem ochrony przyrody	Bytnica 160 66-630 Bytnica	tel. 68 391 57 54 bytnica@zielonagora.lasy.gov.pl

L.p.	Instytucja/osoby	Zakres odpowiedzialności	Adres siedziby instytucji/osoby	Kontakt
3	Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska w Gorzowie Wielkopolskim	Ochrona przyrody, zarządzanie obszarami Natura 2000	ul. Jagiellończyka 8 66-400 Gorzów Wielkopolski	tel. 95 71 15 338 sekretariat.gorzowwlp@rdos.gov.pl
4	Urząd Miasta w Krośnie Odrzańskim	Planowanie przestrzenne obszaru gminy.	ul. Parkowa 1 66-600 Krosno Odrzańskie	tel. 68-4109700 sekretariat@krosnoodrzańskie.pl
5	Starostwo Powiatowe w Krośnie Odrzańskim	Planowanie przestrzenne obszaru gminy.	ul. Piastów 10 B 66-600 Krosno Odrzańskie	tel. 68 383 0211 sekretariat@powiatkrosnienski.pl
6	Urząd Gminy Skąpe	Planowanie przestrzenne obszaru gminy.	Skąpe 65 66-213 Skąpe	tel. 68 3419212
7	Starostwo Powiatowe w Świebodzinie	Planowanie przestrzenne obszaru gminy.	ul. Kolejowa 2 66-200 Świebodzin	tel. 68 47 55 308 starostwo@powiat.swiebodzin.pl
8	Nadleśnictwo Bytnica	Zarządzanie obszarami leśnymi	Bytnica160 66-630 Bytnica	tel. 68 391 57 54 bytnica@zielonagora.lasy.gov.pl
9	Zespół Parków Krajobrazowych Województwa Lubuskiego, Grażyński Park Krajobrazowy	Zarządzanie Parkami Krajobrazowymi, ochrona przyrody na ich obszarze	Zawisze 1 66-2100 Zawisze	tel. 68 3812 199 lagowski@zpkwl.gorzow.pl

1.8. Zespół Lokalnej Współpracy

L.p.	Imię i nazwisko	Funkcja	Nazwa instytucji /grupy interesu, którą reprezentuje	Kontakt
1	Grzegorz Karcz	Przedstawiciel RDOŚ	Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska w Gorzowie Wielkopolskim	tel. 95 71 15 338 sekretariat.gorzowwlp@rdos.gov.pl
2	Tomasz Schubert	Przedstawiciel RDOŚ	Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska w Gorzowie Wielkopolskim-	tel. 95 71 15 338 sekretariat.gorzowwlp@rdos.gov.pl
3	Robert Stańko	Koordynator Planu	Klub Przyrodników	tel. 683828 236 kp@kp.org.pl
4	Rafał Ruta	Przedstawiciel Uniwersytetu Wrocławskiego, ekspert	Uniwersytet Wrocławski	rafal.ruta@uwr.edu.pl
5	Hanna Garczyński	Przedstawiciel Klubu Przyrodników	Klub Przyrodników	tel. 683828 236 kp@kp.org.pl
6	Magdalena Makles	Przedstawiciel Klubu Przyrodników	Klub Przyrodników	tel. 683828 236 magdalena.makles.kp@gmail.com
7	Jarosław Sudąkowski	Przedstawiciel PGL LP	Nadleśnictwo Bytnica	tel. 68 391 57 54 bytnica@zielonagora.lasy.gov.pl

L.p.	Imię i nazwisko	Funkcja	Nazwa instytucji /grupy interesu, którą reprezentuje	Kontakt
8	Tomasz Szuliński	Przedstawiciel PGL LP	Nadleśnictwo Bytnica	tel. 68 391 57 54 bytnica@zielonagora.lasy.gov.pl
9	Dawid Kłap	Przedstawiciel PGL LP	Nadleśnictwo Bytnica	tel. 68 391 57 54 bytnica@zielonagora.lasy.gov.pl
10	Mariusz Kudlak	Przedstawiciel PGL LP	Nadleśnictwo Bytnica	tel. 68 391 57 54 bytnica@zielonagora.lasy.gov.pl
11	Rafał Kinas	Przedstawiciel PGL LP	Nadleśnictwo Bytnica	tel. 68 391 57 54 bytnica@zielonagora.lasy.gov.pl rafal.kinas@zielonagora.lasy.gov.pl
12	Paulina Walczak	Przedstawiciel Starostwa Powiatowego	Starostwo Powiatowe w Krośnie Odrzańskim	tel. 68 383 0211 sekretariat@powiatkrosnienski.pl
13	Hieronim Wasielewski	Przedstawiciel ZPKWL, GPK	Zespół Parków Krajobrazowych Województwa Lubuskiego, Grażyński Park Krajobrazowy	tel. 68 3812 199 lagowski@zpkwl.gorzow.pl
14	Ryszard Orakowski	Przedstawiciel ZPKWL, GPK	Zespół Parków Krajobrazowych Województwa Lubuskiego, Grażyński Park Krajobrazowy	tel. 68 3812 199 lagowski@zpkwl.gorzow.pl
15	Sebastian Bartczak	Przedstawiciel Urzędu Gminy Bytnica	Urząd Gminy Bytnica	tel. 68 391 57 96 sekretariat@bytnica.pl bartczak.sebastian@bytnica.pl
16	Leszek Olgrzymek	Wójt Gminy Bytnica	Urząd Gminy Bytnica	tel. 68 391 57 96 wojt@bytnica.pl
17	Grzegorz Socha	Przedstawiciel RDLP	Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska w Zielonej Górze	tel: 68 325 44 51 fax: (68) 325 36 30 RDLP@zielonagora.lasy.gov.pl grzegorz.socha@zielonagora.lasy.gov.pl

2. Etap II Opracowanie projektu Planu

Moduł A

2.1. Informacja o obszarze i przedmiotach ochrony

L.p.	Typ informacji	Dane referencyjne	Zakres informacji	Wartość informacji	Źródło dostępu do danych
1	Materiały publikowane	Najbar B. 1998. Kózkowate (Coleoptera: Cerambycidae) Ziemi Lubuskiej. <i>Przegląd Przyrodniczy</i> 9, 4: 49-75.	wzmianka o występowaniu <i>Cerambyx cerdo</i> w Gryżyńskim Parku Krajobrazowym	niska	biblioteka Klubu Przyrodników
2	Materiały publikowane	Szuszkiewicz E., Najbar B. 1999. Zagrożenia dla Gryżyńskiego Parku Krajobrazowego w przypadku podjęcia eksploatacji ropy naftowej i gazu ziemnego. IV Polsko-Niemiecka Konferencja Naukowa Ekologia Pogranicza – Łagów Lubuski 1999.	wzmianki o występowaniu <i>Lucanus cervus</i> , <i>Cerambyx cerdo</i> i <i>Osmodera eremita</i> w Gryżyńskim Parku Krajobrazowym	niska	biblioteka Klubu Przyrodników
3	Materiały niepublikowane	Mleczak M. 2007. Występowanie chrząszczy z Załącznika II Dyrektywy Siedliskowej, w północnej części Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Zielonej Górze, na podstawie inwentaryzacji terenowej. Zielona góra.	stanowiska <i>Lucanus cervus</i> , <i>Cerambyx cerdo</i> i <i>Osmodera eremita</i> w rejonie Gryżyny	umiarkowana	biblioteka Klubu Przyrodników
4	Materiały niepublikowane	baza danych Zespołu Parków Krajobrazowych Województwa Lubuskiego	warstwa shapefile zawierająca informacje o 253 rekordach <i>Lucanus cervus</i> z okolic Gryżyny i Zawisza zebrane przez pp. H. Wasielewskiego i R. Orzechowskiego	wysoka	Zespół Parków Krajobrazowych Województwa Lubuskiego
5	Plany/programy/s strategię/projekty	Kiczyńska A., Weigle A. 2005. Plan ochrony Gryżyńskiego Parku Krajobrazowego. Na zlecenie wojewody lubuskiego. Warszawa, Wrocław, Gorzów Wlkp., Zielona Góra	wzmianki o występowaniu <i>Lucanus cervus</i> , <i>Cerambyx cerdo</i> i <i>Osmodera eremita</i> w Gryżyńskim Parku Krajobrazowym	niska	Zespół Parków Krajobrazowych Województwa Lubuskiego
6	Raporty	Ruta R. 2015. Występowanie <i>Lucanus cervus</i> , <i>Cerambyx cerdo</i> i <i>Osmodera eremita</i> w obszarze Natura 2000 „Dębowe Aleje w Gryżynie i Zawiszach”	podsumowanie prac terenowych w 2015 r.	wysoka	biblioteka Klubu Przyrodników

L.p.	Typ informacji	Dane referencyjne	Zakres informacji	Wartość informacji	Źródło dostępu do danych
7	Opinie	Informacja listowna p. M. Mleczała dotycząca występowania w obszarze pachnicy dębowej <i>Osmoderma eremita</i>	źródło informacji o występowaniu pachnicy dębowej w obszarze	wysoka	
8	Opinie	Informacje ustne o entomofaunie alej w Gryżynie i Zawiszach panów H. Wasielewskiego i R. Orzechowskiego	występowanie jelonka rogacza <i>Lucanus cervus</i> w przedmiotowym obszarze Natura 2000	wysoka	

2.2. Ogólna charakterystyka obszaru

Obszar Natura 2000 Dębowe Aleje w Gryżynie i Zawiszach PLH080035 zgodnie z regionalizacją fizyczno-geograficzną wg Kondrackiego (1994) znajduje się w na pograniczy dwóch mezoregionów Równiny Torzyskiej i Pojezierza Łagowskiego (makroregion: Pojezierze Lubuskie). Obszar składa się z dwóch części Alei Dębowych położonych na północ od miejscowości Gryżyna w gminie Bytnica oraz Alei Dębowych położonych na południowy – zachód od miejscowości Zawisze w gminie Skąpe. Obszar obejmuje zabytkowe aleje dębowe właśnie w okolicy miejscowości Gryżyna i Zawisze. Łącznie w alejach pozostających w obszarze występuje ok. 600 drzew. Część alei objętych jest ochroną prawną w formie pomnika przyrody. Fragment północnej części obszaru zlokalizowany jest na terenie Obszaru chronionego Krajobrazu Puszcza nad Pliszką. Zarówno w niewielkich fragmentach północna i południowa część obszaru należą do Gryżyńskiego Parku Krajobrazowego.

2.3. Struktura własności i użytkowania gruntów na podstawie Corine Land Cover 2006 (poziom 2)

Typy użytków gruntowych	Typ własności	Powierzchnia użytków w ha	% udział powierzchni w obszarze
Lasy	Skarb Państwa	9,23	31,07
Grunty orne	Skarb Państwa	15,59	52,47
Strefy upraw mieszanych	Skarb Państwa	1,05	3,53

Łąki	Skarb Państwa	3,84	12,93
------	---------------	------	-------

2.4. Zagospodarowanie terenu i działalność człowieka

Typy użytków	Typ własności	Powierzchnia objęta dopłatami UE w ha	Rodzaj dopłaty, działania/priorytetu/programu,
-	-	-	-

2.5. Istniejące i projektowane plany/programy/projekty dotyczące zagospodarowania przestrzennego

L.p.	Tytuł opracowania	Instytucja odpowiedzialna za przygotowanie planu/programu/wdrażanie projektu	Ustalenia planu/programu/projektu mogące mieć wpływ na przedmioty ochrony	Przedmioty ochrony objęte wpływem opracowania	Ustalenia dot. działań minimalizujących lub kompensujących
1	Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Bytnica, uchwała nr XXXIX/182/2002 r. Rady Gminy Bytnica z dnia 10 października 2002 r.	Wójt Gminy Bytnicy	W załączniku graficznym brak zaznaczonego obszaru Natura 2000. Zgodnie z załącznikiem graficznym w obrębie obszaru Natura 2000 przebiega szlak pieszy przyrodniczy, lokalna trasa rowerowa, szlak pieszy turystyczny oraz ścieżka do jazdy konnej. Wokół obszaru znajdują się tereny rolniczej przestrzeni produkcyjnej, w południowej części znajdują się tereny usług (publiczne i komercyjne). W południowo – zachodniej	-	-

			części obszaru (palisada majątkowa wyznaczono obszar do rekultywacji, obszar lasu do adaptacji. Obszar zostały zakwalifikowany do strefy E - ochrona widokowa środowiska kulturowego, zapisy studium odnoszące się do tej strefy mówią że :<i>"w strefach należy zachować wartości widokowe oraz nie należy lokalizować zabudowy wyższej niż istniejąca"</i>. W załączniku graficznym oznaczono istnienie pomników przyrody: przy tak zwanej „palisadzie majątkowej” 150 szt., wzdłuż palisady toporowej – 300 szt. W Studium brak zapisów odnośnie Obszaru Natura 2000.		
2	Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Skąpe, uchwała Rady Gminy Skąpe Nr XXXVII/204/2002 z dnia 30 września 2002 roku	Wójt Gminy Skąpe	Brak zapisów odnośnie obszaru Natura 2000. Zgodnie za załącznikiem graficznym obszar Natura 2000 przebiega przez tereny leśne oraz tereny upraw rolniczych, droga stanowiąca aleje dębowe zazna-	-	-

			czona jest na mapie.		
--	--	--	----------------------	--	--

2.6. Informacja o przedmiotach ochrony objętych Planem wraz z zakresem prac terenowych – dane zweryfikowane

L.p.	Przedmiot ochrony	Ocena ogólna	Powierzchnia	Liczba stanowisk	Rozmieszczenie w obszarze	Stopień rozpoznania	Zakres prac terenowych uzupełniających/ Uzasadnienie do wyłączenia z prac terenowych
	Gatunki zwierząt						
1	1083 jelonek rogacz <i>Lucanus cervus</i>	A		Wyróżniono dwa stanowiska oddalone od siebie o ok. 4,5 km: 1) kompleks alej w rejonie Gryżyny; 2) aleję w Zawiszu	Największe zagęszczenie występuje na stanowisku 2 w okolicach Zawisza (numery działek: 294, 276, 302). W rejonie Gryżyny zagęszczenie rekordów jest niższe, ale jelonka stwierdzano w wielu punktach alej (działki 998, 183, 360, 262).	bardzo dobry	Obserwacje na obu stanowiskach prowadzono w pierwszej i drugiej dekadzie czerwca oraz drugiej dekadzie lipca 2015 r. Nie ma bezwzględnej potrzeby przeprowadzania dodatkowych badań terenowych. Zweryfikowano dostępne źródła, w tym przeanalizowano zwłaszcza wyniki powszechnej inwentaryzacji przyrodniczej autorstwa M. Młeczaka oraz dane z lat 2011-2014 zostały zebrane przez pracowników Zespołu Parków Krajobrazowych Województwa Lubuskiego.
2	1084 Pachnica dębowa <i>Osmoderma eremita</i>	XX		-	-	-	Na podstawie prac terenowych przeprowadzonych w 2015 r. nie odnaleziono stanowisk gatunku.
3	1088 Kozioróg dębosz <i>Cerambyx cerdo</i>	XX		-	-	-	W czasie prac terenowych przeprowadzonych w 2015 r. nie odnaleziono stanowisk gatunku

2.6.1. Typy siedlisk przyrodniczych

Nie dotyczy.

2.6.2. Gatunki roślin i ich siedliska występujące na terenie obszaru

Nie dotyczy.

2.6.3. Gatunki zwierząt i ich siedliska występujące na terenie obszaru

Jelonek rogacz *Lucanus cervus* 1083

Krótką charakterystyka

Jelonek rogacz (fot. 1) to najokazalszy przedstawiciel jelonkowatych w Europie, związany przede wszystkim z dębami. Larwa rozwija się głównie w korzeniach drzew, gdzie żeruje 3-6 lat. Do rozwoju nie potrzebuje drzew starych, ważne jest natomiast prześwietlenie drzewostanu bądź dostęp światła w alei. W ostatnim roku żerowania buduje w glebie komorę poczwarkową, w której następuje przepoczwarczenie. Dorosły chrząszcz wydostaje się na powierzchnię ziemi przez kanał wylotowy, który wprawnemu ekspertowi pozwala na wstępną ocenę obecności tego gatunku na stanowisku. Do czasu nastania odpowiednich warunków pogodowych imagines przebywają we wspomnianym kanale, który opuszczają zwykle na przełomie maja i czerwca. Dorosłe chrząszcze żywią się sokiem wyciekającym z dębów, samce żyją około 2 tygodni. Samice żyją dłużej, do 6 tygodni. W ciepłe i parne wieczory odbywają rójkę, zwykle na tzw. drzewach rójkowych, będącymi bądź dębami wydzielającymi fermentujący sok, bądź też dobrze nasłonecznionymi martwymi (w tym leżącymi) drzewami. Do zwierząt żywiących się dorosłymi jelonkami należą przede wszystkim ptaki. Larwy są z kolei często pożywieniem dzików, które kopią głęboko wokół dębów próbując dostać się do żerujących pod ziemią larw. Stanowiska jelonka koncentrują się w Polsce w zachodniej części kraju, zwłaszcza na terenie Ziemi Lubuskiej. Warto zaznaczyć, że większość krajowych stanowisk zlokalizowana jest na terenach leśnych. Stanowiska jelonka w alejach są rzadkie, co znalazło odzwierciedlenie w metodyce monitoringu tego gatunku (Bunalski 2012), która dostosowana jest właśnie do stanowisk leśnych.

W 2015 r. przeprowadzono kilka kontroli ukierunkowanych na poszukiwania jelonka rogacza (7.06, 14.06, 16-18.07). Mimo, że w 2015 r. jelonek występował wyjątkowo nielicznie, w Zawiszu udało się zebrać odpowiednio bogate obserwacje by umożliwiły one ocenę stanu populacji i siedliska omawianego gatunku. Ocena na stanowisku w Gryżynie była możliwa dzięki wykorzystaniu danych pp. H. Wasielewskiego i R. Orzechowskiego z Zespołu Parków Krajobrazowych Województwa Lubuskiego. W obszarze utrzymuje się silna populacja jelonka, przy czym najwięcej obserwacji pochodzi z alei w Zawiszu (15 w 2015 r., 49 z lat 2011-2014), liczne są także obserwacje z alei położonej poza obszarem, znajdującej się na zachód od obecnie chronionej alei w Zawiszu (32 obserwacje z lat 2011-2014). Obserwacje z alei koło Gryżyny są mniej liczne (jedna z 2015 r. oraz 14 z lat 2011-2014). Warto zaznaczyć dużą żywotność osobników z populacji w omawianym obszarze, która manifestuje się rozszerzaniem zasięgu o kolejne drzewa, w tym gatunki które uchodzą za rzadko wybierane przez jelonka rogacza (topole, lipy), a nawet kołki drewniane wkopane w ziemię (obserwacje H. Wasielewskiego z Zawisza i Gryżyny). Populacja z omawianego obszaru znajduje się w sąsiedztwie stanowisk śródleśnych z obszaru Natura 2000 „Rynna Gryżyny”. W sąsiedztwie znajdują się też stanowiska nieobjęte ochroną (drzewa w Zawiszu i Gryżynie). Występowania jelonka w alejach jest rzadkie w Polsce, czego skutkiem są pewne zapisy metodyki monitoringu tego gatunku, które nie zawsze w pełni dały się zaadaptować do warunków panujących w obszarze „Aleje dębowe w Gryżynie i Zawiszach”.

Znaczenie obszaru dla zachowania krajowych zasobów w kontynentalnym regionie biogeograficznym: duże.

Ogólny stan zachowania gatunku w sieci Natura 2000 w regionie kontynentalnym, na podstawie wyników raportowania i monitoringu – dane GIOŚ: U1

Stan zachowania w obszarze:

Stanowisko 1 (Gryżyna):

Stan populacji:

Obecność gatunku (obserwowano 1 samicę) – FV

Wielkość rójki (nie obserwowano podejmowania czynności rozrodczych) – XX

Kondycja populacji (nie obserwowano samców) – XX

Stan siedliska:

Struktura drzewostanu na stanowisku (dęby stanowią zdecydowaną większość drzew w alejach) – FV

Struktura drzewostanów otaczających (dęby stanowią mniej niż 15% drzew w otaczających drzewostanach) – U2

Dostępność miejsc rozrodu (na stanowisku obecne martwe dęby, wiatrolomy) – U1

Termika i warunki świetlne (aleje niezacienione) – FV

Ocena ogólna:

Populacja: U2

Siedlisko: FV

Ocena ogólna: U1

Stanowisko 2 (Zawisze):

Stan populacji:

Obecność gatunku (obserwowano 20 osobników) – FV

Wielkość rójki (część osobników bierze udział w czynnościach rozrodczych) – U1

Kondycja populacji (80,9% samców telodontycznych) – FV

Stan siedliska:

Struktura drzewostanu na stanowisku (dęby stanowią zdecydowaną większość drzew w alejach) – FV

Struktura drzewostanów otaczających (dęby stanowią mniej niż 15% drzew w otaczających drzewostanach) – U2

Dostępność miejsc rozrodu (na stanowisku obecne martwe dęby, wiatrolomy) – U1

Termika i warunki świetlne (aleje niezacienione) – FV

Populacja: FV

Siedlisko: FV

Ocena ogólna: FV

Ocena ogólna w obszarze Natura 2000: FV

Uwaga. W ocenie nie brano pod uwagę wskaźnika „Struktura drzewostanów otaczających”, ponieważ zaniża on ocenę stanu zachowania siedliska w przypadku alej.

Zagrożenia istniejące: B01.01. Zalesianie terenów otwartych (drzewa rodzime), G05.06. Chirurgia drzewna, ścinanie na potrzeby bezpieczeństwa, usuwanie drzew przydrożnych, K02 (fot. 2). Ewolucja biotyczna, sukcesja (fot. 3, 4).

Zagrożenia potencjalne: K03.04. Międzygatunkowe interakcje wśród zwierząt. Drapieżnictwo (fot. 5, 6).

Fot. 1. Telodontyczny samiec jelonka rogacza, okolice Zawisza, fot. R. Ruta.

Fot. 2. Drewno zebrane w alejach przez mieszkańca Gryżyny po wiatrolomach z początku lipca 2015, fot. R. Ruta.

Fot. 3. Wykrot dębu wraz z rosnącą w jego sąsiedztwie czeremchą amerykańską, okolice Zawisza, fot. R. Ruta.

Fot. 4. Gęsto rosnące młode dęby wymagające przerzedzenia, okolice Zawisza, fot. R. Ruta.

Fot. 5. Głowa i przedplecze jelonka rogacza – ślad po żerowaniu ptaków, okolice Zawisze, fot. R. Ruta.

Fot. 6. Ślady po buchtowaniu dzika w poszukiwaniu larw jelonka, okolice Gryżyny, fot. R. Ruta.

Pachnica dębowa *Osmoderma eremita* 1084

Krótką charakterystyka

Przedstawiciel żukowatych związany z próchnowiskami znajdującymi się w starych drzewach, przede wszystkim dębach, lipach i wierzbach. W zachodniej Polsce omawiany gatunek jest najczęściej związany z dębami. Larwy rozwijają się zwykle 3 lata. Dojrzałe chrząszcze pojawiają się w lipcu, są aktywne w najcieplejsze dni, choć latają niechętnie i na niewielkie odległości. Często przebywają w dziuplach bądź w ich bezpośrednim sąsiedztwie. Ograniczone możliwości dyspersyjne tego gatunku są jedną z przyczyn zaniku stanowisk pachnicy na znacznej części zasięgu tego gatunku. W Polsce pachnica znana jest ze stanowisk rozproszonych na terenie całego kraju. Stwierdzenie jej obecności możliwe jest zarówno w oparciu o morfologię larw, kształt odchodów larwalnych, jak i postaci dojrzałe, a także ich szczątki, które z reguły można znaleźć w zasiedlonych próchnowiskach i ich sąsiedztwie.

Na badanym obszarze omawiany gatunek był wykazany przez M. Mlecza (inf. ustna) z alei w Gryżynie na podstawie osobnika dorosłego znalezionego w nieokreślonej części alei biegnącej z Gryżyny w kierunku Kosobudza w dziupli wraz z zacnikiem kropkowanym *Gnorimus*

variabilis. Jest to jedyna informacja o występowaniu pachnicy w tym obszarze. W czasie inwentaryzacji w 2015 r. występowania tego gatunku nie potwierdzono mimo przeszukania wszystkich dostępnych dziupli w alejach w okolicach Gryżyny (dokładnie zbadano 21 próchnowisk spośród 32 stwierdzonych w alejach w rejonie Gryżyny). Wnętrze dziupli badano wykorzystując drabinę i latarkę, a zawartość próchnowiska przeglądzano na kuwecie poszukując larw bądź szczątków imagines. Osobników dorosłych nie złowiono również do pułapek feromonowych (zawierających feromon płciowy pachnicy – (+)- γ -dekalakton), które umieszczono w Gryżynie i Zawiszach (po jednej sztuce w terminie 16-18.07.2015). Zgodnie z obecnym stanem wiedzy należy uznać, że pachnica w obszarze Natura 2000 „Dębowe Aleje w Gryżynie i Zawiszach” nie występuje bądź występuje skrajnie nielicznie, tak że jej liczebność nie pozwoliła na jej stwierdzenie w czasie prac inwentaryzacyjnych. Teoretycznie możliwe jest występowanie tego gatunku w którymś z próchnowisk niedostępnych do badań. Ze względu na niskie prawdopodobieństwo występowania pachnicy w alejach w rejonie Gryżyny wykonano ocenę wskaźników siedliska na tym stanowisku.

Znaczenie obszaru dla zachowania krajowych zasobów w kontynentalnym regionie biogeograficznym: bez znaczenia.

Ogólny stan zachowania gatunku w sieci Natura 2000 w regionie kontynentalnym, na podstawie wyników raportowania i monitoringu – dane GIOŚ: ?

Stan zachowania w obszarze: oceniono wyłącznie parametry siedliska:

Udział procentowy drzew dziuplastych wśród wszystkich drzew 13,5% – U1

Liczba drzew dziuplastych w przeliczeniu na 1 ha 3,875 – U2

Udział procentowy drzew grubych wśród drzew dziuplastych (obwód > 345 cm) 65% – FV

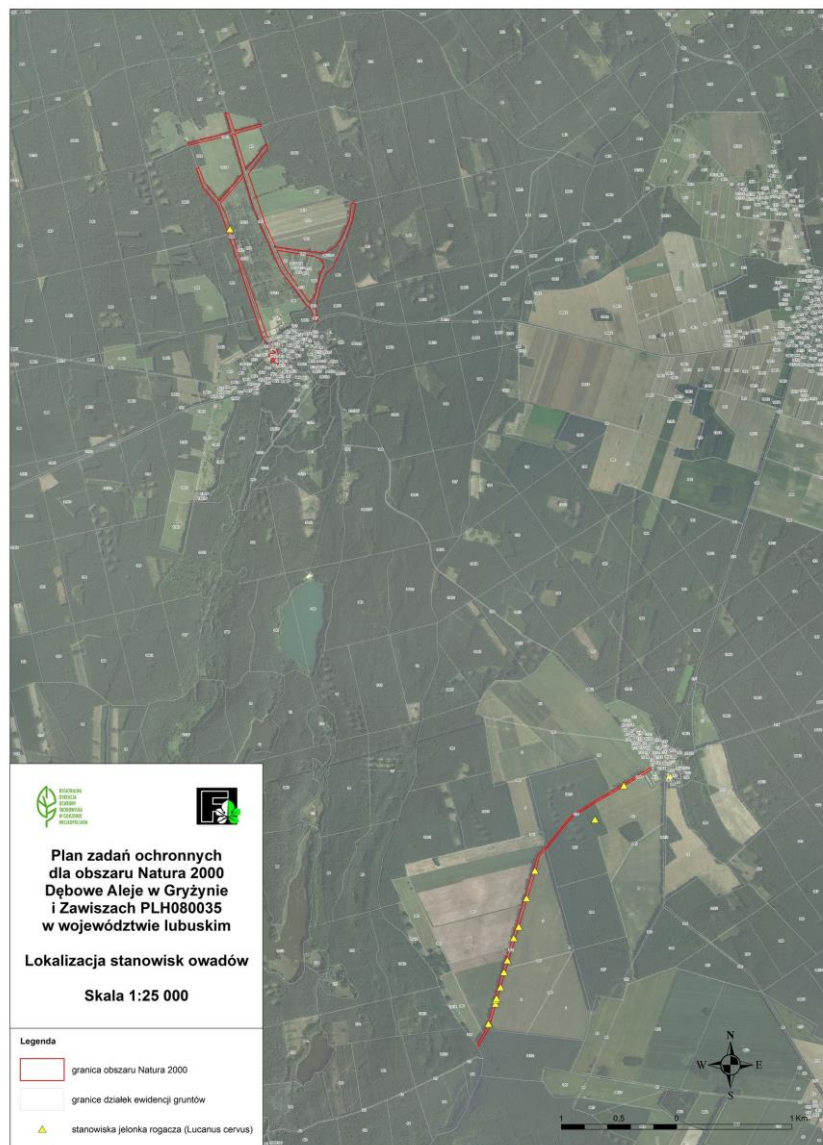
Liczba grubych drzew dziuplastych w przeliczeniu na 1 ha (2,6) – U1

Izolacja (odległość do najbliższych aktualnych lub potencjalnych siedlisk ponad 1000 m) ok. 8 km – U2

Średnia z ocen zacielenia drzew na stanowisku (średnia < 1,5) 1,3 – FV

Ocena stanu ochrony siedliska: U1

Zagrożenia: potencjalne – G05.04 Wandalizm (fot. 7).

Moduł B

3. Stan ochrony przedmiotów ochrony objętych Planem

Przedmioty ochrony objęte Planem										
L.p.	Siedliska przyrodnicze	Kod Natura	Stanowisko	Parametr stanu	Wskaźnik	Ocena stanu ochrony na podstawie dostępnych danych wg skali FV, UI, U2, XX	Ocena stanu ochrony po weryfikacji wg skali FV, UI, U2, XX	Ocena stanu ochrony stanowiska wg skali FV, UI, U2, XX	Ogólna ocena stanu ochrony siedliska/gatunku wg skali FV, UI, U2, XX	Uwagi
	Gatunki									
1	Pachnica dębowa <i>Osmoderma eremita</i>	1084	1 (Gryżyna)	Stan populacji	Udział procentowy drzew zasiedlonych wśród drzew dziuplastych	XX	U2	Populacja: XX Siedlisko: U1 Ocena ogólna: XX		
					Udział procentowy drzew zasiedlonych wśród drzew dziuplastych dostępnych do kontroli	XX	U2			
					Liczba drzew zasiedlonych w przeliczeniu na 1 ha	XX	U2			
				Stan siedliska	Udział procentowy drzew dziuplastych wśród wszystkich drzew	XX	U1			
					Liczba drzew dziuplastych w przeliczeniu na 1 ha	XX	U2			
					Udział procentowy drzew grubych wśród drzew dziuplastych	XX	FV			
					Liczba grubych drzew dziuplastych w przeliczeniu na 1 ha	XX	U1			
					Izolacja	XX	U2			

Przedmioty ochrony objęte Planem										
L.p.	Siedliska przyrodnicze	Kod Natura	Stanowisko	Parametr stanu	Wskaźnik	Ocena stanu ochrony na podstawie dostępnych danych wg skali FV, UI, U2, XX	Ocena stanu ochrony po weryfikacji wg skali FV, UI, U2, XX	Ocena stanu ochrony stanowiska wg skali FV, UI, U2, XX	Ogólna ocena stanu ochrony siedliska/gatunku wg skali FV, UI, U2, XX	Uwagi
					Średnia z ocen zacienienia drzew na stanowisku	XX	FV			
				Perspektywy ochrony/zachowania		XX	XX			
2	Jelonek rogacz <i>Lucanus cervus</i>	1083	1 (Gryżyna)	Stan populacji	Obecność gatunku	XX	FV	Populacja: U2 Siedlisko: FV Ocena ogólna: U1		Metodykę monitoringu dostosowano do stanowisk leśnych, stąd wskaźnik siedliska
					Wielkość rójki	XX	XX			
					Kondycja populacji	XX	XX			
				Stan siedliska	Struktura drzewostanu na stanowisku	XX	FV			
					Struktura drzewostanów otaczających	XX	U2			
					Dostępność miejsc rozrodu	XX	U1			
					Termika i warunki świetlne	XX	FV			

Przedmioty ochrony objęte Planem										
L.p.	Siedliska przyrodnicze	Kod Natura	Stanowisko	Parametr stanu	Wskaźnik	Ocena stanu ochrony na podstawie dostępnych danych wg skali FV, UI, U2, XX	Ocena stanu ochrony po weryfikacji wg skali FV, UI, U2, XX	Ocena stanu ochrony stanowiska wg skali FV, UI, U2, XX	Ogólna ocena stanu ochrony siedliska/gatunku wg skali FV, UI, U2, XX	Uwagi
				Perspektywy ochrony/zachowania		XX	XX			dotyczący struktury drzewostanów otaczających aleje zaniżałby ocenę i z tego powodu nie był brany pod uwagę w ocenie ogólnej siedliska. Bardzo niska liczebność jelonka w 2015 r. uniemożliwiła ocenę stanu populacji na stanowisku w Gryżynie. Dane z lat 2011-2014 nie pozwalają na ocenę kondycji populacji ani wielkości rójki.
3	Jelonek rogacz <i>Lucanus cervus</i>	1083	2 (Zawisze)	Stan populacji	Obecność gatunku	XX	FV	Populacja: FV Siedlisko: FV Ocena ogólna: FV		Metodykę monitoringu dostosowano do stanowisk leśnych, stąd
					Wielkość rójki	XX	U1			
					Kondycja populacji	XX	FV			
				Stan siedliska	Struktura drzewostanu na stanowisku	XX	FV			
					Struktura drzewostanów otaczających	XX	U2			

Przedmioty ochrony objęte Planem										
L.p.	Siedliska przyrodnicze	Kod Natura	Stanowisko	Parametr stanu	Wskaźnik	Ocena stanu ochrony na podstawie dostępnych danych wg skali FV, UI, U2, XX	Ocena stanu ochrony po weryfikacji wg skali FV, UI, U2, XX	Ocena stanu ochrony stanowiska wg skali FV, UI, U2, XX	Ogólna ocena stanu ochrony siedliska/gatunku wg skali FV, UI, U2, XX	Uwagi
				Perspektywy ochrony/zachowania	Dostępność miejsc rozrodu	XX	U1			wskaźnik siedliska dotyczący struktury drzewostanów otaczających aleje zaniżałby ocenę i z tego powodu nie był brany pod uwagę w ocenie ogólnej siedliska.
					Termika i warunki świetlne	XX	FV			
						XX	FV			

Aleje w Gryżynie różnią się od alei w Zawiszu szeregiem parametrów, w tym przede wszystkim wiekiem. Aleje w Gryżynie są starsze, oferują odpowiednie mikrosiedliska próchnowiskowe dla pachnicy dębowej, podczas gdy aleja w Zawiszu jest wyraźnie młodsza i związana jest z nią silniejsza populacja jelonka rogacza. Jednocześnie wszystkie aleje w Gryżynie pozostają w łączności ze sobą, podczas gdy od alei w Zawiszu dzieli je dystans ok. 4,5 km. Ze względu na wymienione parametry, aleje w Gryżynie traktowano jako stanowisko 1, zaś aleje w Zawiszu jako stanowisko 2.

4. Analiza zagrożeń

L.p.	Przedmiot ochrony	Numer stanowiska	Zagrożenia		Opis zagrożenia
			Istniejące	Potencjalne	
1	1083Jelonek rogacz <i>Lucanus cervus</i>	1 (Gryżyna)	B01.01. Zalesianie terenów otwartych (drzewa rodzime)		Działki nr 10/9, 10/10, 10.11, 10/12, 10/13 w okolicach Gryżyny to grunty porolne, które zalesiono sosną. Z biegiem lat mogą one wpłynąć negatywnie na nasłonecznienie dębów w alejach środkowej i zachodniej.
		2 (Zawisze)	B01.02. Zalesianie terenów otwartych (drzewa nierodzime)		W lukach między dębami, zwłaszcza w alei w Zawiszu, pojawiają się krzewy czerechmy amerykańskiej, które zacieniają pnie dębów i pogarszają warunki świetlne i termiczne stanowiska.
		dotyczy całego obszaru	G05.06. Chirurgia drzewna, ścinanie na potrzeby bezpieczeństwa, usuwanie drzew przydrożnych		Powalone drzewa i gałęzie, zwłaszcza w okolicach Gryżyny, na terenach gminy Bytnica są regularnie usuwane przez okolicznych mieszkańców pod pretekstem poprawy bezpieczeństwa.
		dotyczy całego obszaru	K02. Ewolucja biotyczna, sukcesja		
		dotyczy całego obszaru		A07. stosowanie biocydów, hormonów i substancji chemicznych	Potencjalnym zagrożeniem może być stosowanie insektycydów na polach sąsiadujących z alejami.

L.p.	Przedmiot ochrony	Numer stanowiska	Zagrożenia		Opis zagrożenia
			Istniejące	Potencjalne	
		dotyczy całego obszaru		K03.04. Międzygatunkowe interakcje wśród zwierząt. Drapieżnictwo	Zagrożeniem mogą być dziki kopiące głęboko w poszukiwaniu larw jelonka rogacza. Nie udowodnione negatywnego wpływy na populację przy obecnej presji ze strony dzików, jednak wobec długiego cyklu rozwojowego larw jelonka zależności te są trudne do zaobserwowania. Zaleca się prowadzenie obserwacji nad wykorzystaniem drzew, w sąsiedztwie których żerowały dziki, jako drzew żywicielskich larw jelonka.
2	1084 Pachnica dębowa <i>Osmoderma eremita</i>	1 (Gryżyna)		G05.04. Wandalizm	Dziuple bywają zaśmiecanie. Przy nasileniu zjawiska może to pogorszyć stan siedliska pachnicy.

5. Cele działań ochronnych

L.p.	Przedmiot ochrony	Stan ochrony	Cel działań ochronnych	Perspektywa osiągnięcia właściwego stanu ochrony
1	Jelonek rogacz <i>Lucanus cervus</i> 1083	FV	Utrzymanie właściwego stanu ochrony.	-

Moduł C

6. Ustalenie działań ochronnych

L.p.	Przedmiot ochrony	Działania ochronne						
		Nr i nazwa		Zakres prac	Miejsce realizacji	Termin wykonania	Szacunkowe koszty (w tys. zł)	Podmiot odpowiedzialny za wykonanie
		Nr	Działania związane z ochroną czynną					
1	1083 Jelonek rogacz <i>Lucanus cervus</i>	A1	Poprawa warunków świetlnych	Usuwanie krzewów (20 kęp) czeremchy amerykańskiej (uwaga: należy pozostawiać głogi) poprzez co najmniej 3 krotny zabieg polegający na wycięciu kilkuletnich osobników i wyrwaniu 1-2 letnich	Aleja w Zawiszu	W 2, 5 i 8 roku obowiązywania PZO	5,0	RDOŚ Gorzów Wlkp., Miejscowi Nadleśniczowie
2	1083 Jelonek rogacz <i>Lucanus cervus</i>	A2	Poprawa warunków świetlnych	Przerzedzenie obsiewających się spontanicznie dębów (tak, by nie tworzyły zwartej ściany drzew) poprzez usunięcie 20 młodych drzew	Aleja w Zawiszu	W 2 roku obowiązywania PZO	2,0	RDOŚ Gorzów Wlkp., Miejscowy Nadleśniczy
3	1083 Jelonek rogacz <i>Lucanus cervus</i>	A3	Zabezpieczenie ciągłości trwania siedliska	Przycinanie gałęzi martwych dębów (dotyczy wyłącznie drzew pozbawionych kory) w celu poprawy ich statyki i zmniejszenia niebezpieczeństwa wywrócenia wraz z karpą korzeniową. W okresie obowiązywania PZO działanie dotyczyć będzie ok. 15 drzew.	Aleje w Zawiszu i Gryżynie	Na bieżąco w trakcie obowiązywania PZO.	7,5	RDOŚ Gorzów Wlkp., Miejscowi Nadleśniczowie

L.p.	Przedmiot ochrony	Działania ochronne						
		Nr i nazwa		Zakres prac	Miejsce realizacji	Termin wykonania	Szacunkowe koszty (w tys. zł)	Podmiot odpowiedzialny za wykonanie
4		A4	Poprawa warunków świetlnych	W pasie gruntów porolnych zarastających sosną należy wyeliminować podrost sosny i innych drzew w odległości 50 m od granicy alej (zarówno alei środkowej, jak i zachodniej). Zabieg jednorazowy,	Aleje w Gryżynie	W 2 roku obowiązywania PZO	20,0	RDOŚ Gorzów Wlkp.
5	1083 Jelonek rogacz <i>Lucanus cervus</i>	A5	Ustanowienie pomnika przyrody	Aleję w Zawiszu należy objąć ochroną pomnikową, dzięki czemu wyrówna się status ochronny obu kompleksów alej, co pomoże skuteczniej je chronić.	Aleje w Zawiszu	W 2 roku obowiązywania PZO	0,0	Urząd Gminy Skąpe
6	1083 Jelonek rogacz <i>Lucanus cervus</i>	A6	Oznakowanie drzew w alejach	Nadać wszystkim drzewom w obszarze (ok. 600 drzew) unikalne numery umieszczone na niewielkich plastikowych (dyskretnych, najlepiej zielonych) tabliczkach mocowanych do drzew w sposób niepowodujący zakażeń. Numery będą wykorzystywane w monitorowaniu zmian w siedlisku jelonka rogacza, umożliwią precyzyjne śledzenie losów poszczególnych drzew.	Cały obszar	jednorazowo, w pierwszych 3 latach obowiązywania planu	8,0	RDOŚ w Gorzowie Wlkp.
7	1083 Jelonek rogacz <i>Lucanus cervus</i>	A7	Oznakowanie alej	Ujednolicić oznakowanie alej (tablice Natura 2000 na początku i końcu każdej z alej). Obecnie	Cały obszar	W 2 roku obowiązywania PZO	1,0	RDOŚ w Gorzowie Wlkp.

L.p.	Przedmiot ochrony	Działania ochronne						
		Nr i nazwa		Zakres prac	Miejsce realizacji	Termin wykonania	Szacunkowe koszty (w tys. zł)	Podmiot odpowiedzialny za wykonanie
				aleja w Zawiszu jest nieoznakowana.				
8	1083 Jelonek rogacz <i>Lucanus cervus</i>	A8	Pozostawienie drzew do naturalnego rozkładu	Wykroty, wiatrolomy i martwe drzewa powinny pozostawiać w obszarze do naturalnego rozkładu. W przypadku przewrócenia na okoliczne działki (np. pola uprawne), drzewa należy przemieścić tak, by nie stanowiły przeszkody w pracach polowych.	Cały obszar	Na bieżąco, w miarę potrzeb w okresie obowiązywania PZO	5,0	Urząd Gminy Bytnica, Urząd Gminy Skąpe, Miejscowi Nadleśniczowie
		Nr Działania dotyczące monitoringu realizacji działań ochronnych						
1	1083 Jelonek rogacz <i>Lucanus cervus</i>	C1	Oznakowanie drzew w alejach	Zweryfikować wykonanie zadania.	Cały obszar	Zweryfikować po 3 latach obowiązywania planu	0,5	RDOŚ Gorzów Wlkp.
2	1083 Jelonek rogacz <i>Lucanus cervus</i>	C2	Oznakowanie alej	Zweryfikować wykonanie zadania.	Cały obszar	Zweryfikować po 3 latach obowiązywania planu	0,5	RDOŚ Gorzów Wlkp.
		Nr Działania z zakresu uzupełnienia wiedzy						
1	1084 Pachnica dębowa <i>Osmoderma eremita</i>	D1	Poszukiwanie stanowisk gatunku w obszarze	Między połową lipca i sierpnia poszukiwać osobników dorosłych pachnicy; w innych okresach (od wiosny do jesieni) – także larw. Poszukiwania prowadzić co 3 lata, w razie niepowodzenia	Aleje koło Gryżyny w granicach obszaru	W 2,4,6 i 8 roku obowiązywania PZO	6,0	RDOŚ Gorzów Wlkp.

L.p.	Przedmiot ochrony	Działania ochronne						
		Nr i nazwa		Zakres prac	Miejsce realizacji	Termin wykonania	Szacunkowe koszty (w tys. zł)	Podmiot odpowiedzialny za wykonanie
				poszukiwania powtórzyć trzykrotnie.				
2	1083 Jelonek rogacz <i>Lucanus cervus</i>	D2	Obserwacje wpływu dzików na populację jelonka	Weryfikować obecność imago jelonków na drzewach, w pobliżu których znajdują się ślady intensywnego żerowania dzików.	Cały obszar	Obserwacje prowadzić na bieżąco	0,0	Zespół Parków Krajobrazowych Województwa Lubuskiego
		Nr Zwiększenie powierzchni siedlisk / siedlisk gatunków objętych ochroną w ramach obszaru Natura 2000						
1	1083 Jelonek rogacz <i>Lucanus cervus</i>	E1	Włączenie stanowiska gatunku w granice obszaru	Należy włączyć w granicę obszaru działkę 323 położoną na wschód od Zawisza. Znajdująca się na niej aleja dębowa jest drugim pod względem liczby rekordów jelonka stanowiskiem w rejonie przedmiotowego obszaru Natura 2000.	Na wschód od Zawisza, działka 323	W ciągu 5 lat od uchwalenia PZO	0,0	RDOŚ Gorzów Wlkp.

7. Ustalenie działań w zakresie monitoringu stanu ochrony przedmiotów ochrony

L.p.	Przedmiot ochrony	Cel działań ochronnych	Parametr	Wskaźnik	Zakres prac monitoringowych	Terminy/ częstotliwość	Miejsce	Podmiot odpowiedzialny	Szacowany koszt (w tys. zł)
1	1083 Jelonek rogacz <i>Lucanus cervus</i>	Utrzymanie właściwego stanu ochrony	Populacja	Obecność gatunku	Zgodnie z metodyką GIOŚ	W piątym roku obowiązywania PZO	Stanowiska 1-2	RDOŚ Gorzów Wlkp.	2,5
				Wielkość rójki					
				Kondycja populacji					
			Siedlisko	Struktura drzewostanów					
				Dostępność miejsc rozrodu					
				Termika i warunki świetlne					
			Perspektywy zachowania						
			Ocena ogólna						

8. Wskazania do dokumentów planistycznych

L.p.	Dokumentacja planistyczna	Wskazania do zmian w dokumentach planistycznych niezbędne do utrzymania bądź odtworzenia właściwego stanu ochrony siedlisk przyrodniczych oraz gatunków roślin i zwierząt, dla których ochrony został wyznaczony obszar Natura 2000 (Art. 28 ust 10 pkt 5 ustawy o ochronie przyrody)
1		
2		
3		

9. Przesłanki sporządzenia planu ochrony

Nie zachodzą przesłanki uzasadniające sporządzenia planu ochrony.

10. Projekt weryfikacji SDF obszaru i jego granic

Zaktualizowany SDF stanowi załącznik nr 5.

L.p.	Zapis SDF	Proponowany zapis SDF	Uzasadnienie do zmiany
1	Nazwa obszaru. Aleje dębowe w Gryżynie i Zawiszach	Nazwa obszaru. Aleje dębowe w Gryżynie i Zawiszu	Błędna odmiana
2	3.2. 1083 <i>Lucanus cervus</i> jakość danych M., populacja C, stan zach. A, izolacja C, ogólnie A	3.2. 1083 <i>Lucanus cervus</i> jakość danych G., populacja A, stan zach. A, izolacja C, ogólnie A	W wyniku przeprowadzonych badań wykazano, że w obszarze występuje liczna populacja <i>Lucanus cervus</i> , w związku z czym wnioskowano o zmianę oceny stanu populacji z C na A.
3	3.2. 1084 <i>Osmoderma eremita</i> , jakość danych M., populacja C, stan zach. B, izolacja C, ogólnie B	3.2. 1084 <i>Osmoderma eremita</i> , jakość danych G., populacja D	W wyniku przeprowadzonych badań nie wykazano występowania w obszarze <i>Osmoderma eremita</i> , w związku z czym wnioskowano o zmianę oceny stanu populacji z C na D.
4	3.2. 1088 <i>Cerambyx cerdo</i> jakość danych M., populacja C, stan zach. C, izolacja C, ogólnie C	3.2. 1088 <i>Cerambyx cerdo</i> jakość danych G., populacja D	W wyniku przeprowadzonych badań nie wykazano występowania w obszarze <i>Cerambyx cerdo</i> , w związku z czym wnioskowano o zmianę oceny stanu populacji z C na D.
5	Dodatkowa charakterystyka obszaru: W stosunku do pierwotnej wersji zgłoszonego obszaru dodano aleję przy drodze Zawisze - Grabin z występującym tu koziorogiem dęboszem (5,8 ha).	Usunąć zdanie „W stosunku do pierwotnej wersji zgłoszonego obszaru dodano aleję przy drodze Zawisze - Grabin z występującym tu koziorogiem dęboszem (5,8 ha).”	Na terenie alei nie stwierdzono stanowisk kozioroga dębosza.

Proponowany przebieg granicy na tle istniejących granic obszaru	Uzasadnienie do zmiany
Załącznik nr 6	Włączenie alei w rejonie Zawisza (działka 323) uzasadnione jest licznym występowaniem jelonka rogacza na tym stanowisku. Z lat 2011-2014 z tego stanowiska pochodzą 32 rekordy, tym samym po alei w Zawiszu, która wchodzi już w skład obszaru, jest to najważniejsze stanowisko jelonka rogacza w okolicach Gryżyny i Zawisza.

11. Zestawienie uwag i wniosków

l.p.	Uwagi i wnioski	Podmiot zgłaszający	Sposób rozpatrzenia / odpowiedź
1	Uwagi zgłoszone przez GDOŚ zostały rozpatrzone przez Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Gorzowie Wielkopolskim		
	Moduł A		
	Moduł B		
	Moduł C		

12. Literatura

- Bunalski M. 2012. 1083 Jelonek rogacz *Lucanus cervus* Linnaeus, 1758. W: Makomaska- Juchiewicz M. (red.). Monitoring gatunków zwierząt. Przewodnik monitoringu. Część II, 328-348; GIOŚ, Warszawa.
- Oleksi A. 2010. 1084 Pachnica dębowa *Osmoderma eremita* (Scopoli 1763). W: Makomaska- Juchiewicz M. (red.). Monitoring gatunków zwierząt. Przewodnik monitoringu. Część I, 90-111; GIOŚ, Warszawa.
- Stachowiak M. 2012. 1088 Kozioróg dębosz *Cerambyx cerdo* Linnaeus, 1758. W: Makomaska- Juchiewicz M. (red.). Monitoring gatunków zwierząt. Przewodnik monitoringu. Część II; GIOŚ, Warszawa.